

Львів, літо 1941

Сьогодні він прокинувся дуже рано.

Семен Рупнов піднявся з ліжка за звичкою різко, як у казармі.

Пишнотіла жінка, що лежала поруч, стиха застогнала й перевернулася на інший бік.

— Ти кудя, котику? Я думала, ми проведемо день разом, — пестливо й сонно прошепотіла вона.

— Не сводня, — коротко сказав він і вийшов абсолютно голий із темної кімнати.

У сусідньому покої на спинці крісла висіло розпрасоване вчора гувернанткою військове вбрання із зірочками полковника.

Рупнов швидко вдягнувся. У квартирі було холодно. Учора він не затопив.

Повернулися вони з Віолаптою напідпитку й дуже пізно. Безтурботність і легкість цієї жінки притягувала Рупнова магнітом. Вона була схиблена на японізмі, постійно малювала собі довгі розквіти очі чорним олівцем. Його це збуджувало.

Звечора він напився з нею на Погулянці, навіть не замислюючись, що завтра має відповідальний день із ліквідації ворогів народу.

Рушнов знав, що скоро покине Львів. От-от вони мали рушити. Хотілося напиться й наїстися цієї дівчини. Як її там? Оля чи Лампа? Хай буде вже Віолапта, коли її так до сподоби...

Семен Рушнов підійшов до умивальника і вмився холодною водою. Потім налив собі сто грамів горілки і двома ковтками перехилив. Задоволено крикнув, витерся долонею. Провів обома руками по обличчю, щоб швидше збадьоритися. Розчесав пальцями скуйовджене волосся, подивився в дзеркало. Знову підійшов до графина з горілкою й налив ще п'ятдесят грамів. Перехилив і пішов у кабінет по папку з документами. Попереду був важкий день.

Рушнов знав, що в'язнів мали виводити з довколишніх тюрем на світанку, а з Перемишлянської в'язниці взагалі везли іншим шляхом. Загалом він не встигав до початку зборів...

Наздожене на дорозі, на щастя, мав швидкий і зручний автомобіль.

Доброміль, зима 2020

На одній із плит Маркіян побачив вибите в камені обличчя чоловіка. Плиту прикрашав великий псалом. «Учень рабина Абрама Бека. Усі свої дні ти крокував світлою дорогою. Ніс світло в народ. Тепер пішов на відпочинок,

але світло не згасло, воно світитиме, як пожежа пожеж». Верхня частина мацеві здавалася обрізаною, тож прочитати ім'я покійного було неможливо.

— А хто повидирав плити? — запитав у пожежника Маркіян.

— Коли ми прибули на місце, вже так було, — знизав плечима він. — Вам краще покинути територію пригоди. Ось-ось вивозитимуть тіла. Вам не можна тут бути.

Яна й Маркіян неохоче пішли до воріт. В останній момент, уже на виході, Маркіян обернувся й побачив удалені силует. Близьче до лісу йшов охоронець у чорному одязі й нів поперед себе трьох великих собак.

— Зупиніть його! — вигукнув до поліціанта Маркіян.

— Кого?

— Он того чоловіка в чорному! Це охоронець із клініки.

— Ви впевнені, що бачили його?

— Так! Його треба наздогнати.

Двоє поліціантів побігли туди, куди вказував Маркіян, але за п'ять хвилин повернулися.

— Там нікого немає...

Маркіян

На годиннику показувало дев'яту годину вечора. Маркіян розвернувся до телекамери. До того він сидів за столом і вдавав, наче не знає, що його вже давно транслюють у прямому ефірі.

Таким був задум продюсера. Він хотів дати глядачеві відчуття незапланованого спостереження.

Зараз Маркіян гортав папери з прописаними запитаннями. Страшенно цього не любив. У прямому ефірі йому подобався експромт.

Запитання для нього писав редактор, але Маркіян зрідка користувався тією банальщиною на зразок «А що ви думаєте з цього приводу?». Любив гострі запитання, динаміку в інтерв'ю. Любив ставити гостя в незручне становище, провокувати на хамство чи брехню. Це давало рейтинги. Ну і, звісно, непересічна харизма доглянутого, вишуканого інтелектуала дуже подобалася телеглядачам. На місцевому львівському телеканалі Маркіяна Вишневецького заслужено вважали зіркою.

Кар'єра галериста дала йому свого часу певну відомість у творчих колах країни, а вміння ясно мислити й чітко формулювати випадково вибудувало кар'єру телеведучого.

Утім, Маркіян ніколи цього не прагнув. На ефірах часто нудьгував. Усе залежало від гостя. Іноді продюсер або власник телеканалу нав'язували йому нецікавого співрозмовника. Тягнути з такого відповіді ставало для чоловіка морокою. Ригувався грою «змійка». Безсоромно грав за столом під час ефіру, навіть не вслухаючись у відповіді нецікавого йому персонажа. На нього скаржилися керівництву. Погрожували звільнити. Але, як уже здавна повелося, Маркіянові завжди вдавалося проскочити поміж крапельок.

— Вітаю вас, дорогі поціновувачі прекрасного! Сьогодні в нас у гостях директор познанської галереї сучасного мистецтва. І ми поговоримо про...

Колись Маркіян працював науковим працівником у львівській картинній галереї. Потім був головним куратором у київській галереї сучасного мистецтва. Там набув безліч корисних знайомств, спілкувався із зірками, що зграями приходили зачекінутися в модній галереї.

Маркіян ніколи не прагнув тих знайомств, але люди самі тягнулися до нього. Було в ньому щось магнетичне, щось таке, що притягувало й давало насолоду від спілкування. «Мистецтво — це не робота. Це базова потреба, важливіша за їжу», — не раз висловлювався він у своїх інтерв'ю, і це було правдою. Маркіян міг усю ніч оглядати старе полотно, займатися його атрибуцією,